

VACUNA DEL PAPILOMA. SÍ O NO? Dra. Carme Lafay

El Govern espanyol vol vacunar les nenes d'onze a catorze anys amb una vacuna que pretén protegir-les del càncer de coll uterí. Aquesta decisió sobtada, junt amb la informació de què es disposa a hores d'ara, ha fet esclatar la polèmica.

El virus del papil·loma humà (VPH) es transmet per les relacions sexuals, tot i que no cal consumir l'acte; es pot contagiar pell contra pell. Els tipus de VPH d'alt risc són el 16,18,45, 33 i el 35. En dones amb un bon sistema immunitari aquesta infecció es resol sola en uns dos anys. Si persisteix –als països poc desenvolupats- pot provocar un càncer de coll uterí a les malaltes de més de seixanta anys, un 69% de les quals viu encara als cinc anys del diagnòstic. Si aquestes dones s'haguessin fet les revisions ginecològiques recomanades (Papanicolau), s'haurien descobert aquests càncers en fases inicials tractables.

Espanya és un dels països del món amb menys dones infectades.

La vacuna, que és preventiva només pels virus tipus 6, 11, 16 i 18 s'administra en tres dosis que cal posar abans que s'iniciïn les relacions sexuals. El seu cost total és de 312 euros per persona vacunada. Diuen que la vacuna no és útil si la nena que la rep no és verge ni si ja està infectada (Dr. Delgado, President de l'Associació Espanyola de Pediatria).

En general, quan s'inclou una vacuna en el calendari de vacunacions és per motius concrets: la malaltia en qüestió representa un problema de salut pública, està demostrat que la vacuna és eficaç i segura, no fa interferències amb les altres vacunes del calendari, i la relació cost/eficàcia és correcta. Però resulta que la infecció pel virus del papil·loma afecta poques persones al nostre país, per la qual cosa no pot considerar-se un problema de salut pública. L'eficàcia de la vacuna està qüestionada: suposant que la protecció que dona fos del 100%, encara persistirien un 30% dels càncers de coll uterí; a

més, s'ignora si pot tenir o no efectes nocius a la llarga. Tampoc se sap durant quan de temps protegeix dels virus: hi ha estudis fins a sis anys. La interferència amb altres vacunes del calendari no ha estat prou estudiada i queden moltes preguntes per contestar. El cost n'és molt elevat, sobre tot quan existeixen al país altres prioritats sanitàries que es veuran perjudicades per aquesta important despesa (si es vacuessin totes les nenes d'Espanya entre 11 i 14 anys, els laboratoris cobrarien 245 milions d'euros).

Dit això, cal preguntar-se per què el Govern s'ha mostrat tan interessat en vacunar les nostres nenes i si té pensat fer proves prèvies per saber si estan infectades, fet que faria innecessària la vacunació, encarint-ne el procés.

Alguns autors acusen els laboratoris –els màxims interessats en vendre la vacuna– d'haver finançat mesures per tal de convertir la VPH en obligatòria. D'altres critiquen al Consell de Ministres l'anunci que aquesta decisió situaria Espanya “a l'avantguarda de les polítiques públiques de salut”.

L'equip CESCO, col·lectiu que agrupa metges d'Atenció Primària, va manifestar que, des d'un punt de vista científic, no s'entenen les decisions del Ministeri de Sanitat ni les presses; que avui per avui convé la prudència, perquè aquesta vacuna no està exempta de riscos.

Després de recollir la opinió de metgesses, pediatres i associacions de dones, això és un resum del que hem trobat.

Pediatra: “Estic en la línia de l'ICO (Institut Català d'Oncologia) que recomana posar la vacuna, tot i que em sembla que la vacunació massiva per part del Govern discrimina a les nenes que no estan a sisè d'ESO.

Ginecòloga: Cada dia trobem més joves amb lesions pre-canceroses degudes al virus del papil·loma. Mentre no desapareixen les lesions les controlem, i té un cost elevat. Si les vacunem hi ha molt menys càncer de coll.

Tot i aquestes opinions, la majoria pensa com el CAPS, associació científica socio-sanitària, que té a la seva web un document que firmen professionals i ciutadania per tal de demanar una moratòria en la vacunació fins que s'acumulin més evidències científiques. El motiu, diuen, és que ningú no ha justificat que s'hagi d'aplicar de pressa aquest nou programa; per això sol·liciten obrir un període de reflexió, de seguiment dels efectes de la vacuna en poblacions reals i de realització d'estudis per conèixer la relació cost/efectivitat a mesura que hi hagi noves dades. Tot això permetrà superar els dubtes que ara encara existeixen respecte al programa de vacunació.

Aquesta última probablement sigui la opinió que demostra més seny: prudència i paciència fins que estiguem totalment segurs dels beneficis reals de la vacuna.